

SCI-CONF.COM.UA

EURASIAN SCIENTIFIC CONGRESS

**ABSTRACTS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 19-21, 2020**

**BARCELONA
2020**

EURASIAN SCIENTIFIC CONGRESS

Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

19-21 April 2020

Barcelona, Spain

2020

UDC 001.1

BBK 35

The 4th International scientific and practical conference “Eurasian scientific congress” (April 19-21, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. 421 p.

ISBN 978-84-15927-31-0

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Eurasian scientific congress. Abstracts of the 4th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Montserrat Martin-Baranera, Autonomous University of Barcelona, Spain
Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia
Janusz Lyko, Wrocław University of Economics, Poland
Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden, Germany
Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria
Marta Somoza, University of Barcelona, Spain
Toma Sorin, University of Bucharest, Romania

Vladan Holcner, University of Defence, Czech Republic
Miguel Navas-Fernandez, Natural Sciences Museum of Barcelona, Spain
Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Slovenia
Efsthios Dimitriadi, Kavala Institute of Technology, Greece
Luis M. Plaza, Universidad Complutense de Madrid, Spain

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Barca Academy Publishing ®

©2020 Authors of the articles

ПРОФЕСІЙНІ ЦІННОСТІ У СТРУКТУРІ ЦІННІСНО-СМИСЛОВИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО

Бадер Світлана Олександрівна,
к.пед.наук, доцент,
завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Україна

Вступ. Провідною рисою сучасної системи вищої освіти є намагання перейти від знаннєвої (технократичної) парадигми до більш людиноцентрованої (гуманістичної), що визнає особистість студента як унікального носія системи цінностей, активного суб'єкта освітнього процесу. Натомість, в умовах духовної кризи суспільства, важливо усвідомити, які саме цінності сприймати як позитивні орієнтири як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності. Особливої актуальності набуває проблема формування ціннісно-смыслових орієнтацій майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти (ЗДО), адже від них багато в чому залежить процес формування ціннісних орієнтацій у дітей – майбутнього України.

Отже, **метою** розвідки є виокремлення й характеристика професійних цінностей, на які мають орієнтуватися майбутні й діючі вихователі ЗДО.

Матеріали та методи. Нами було використано методи теоретичного аналізу, узагальнення, класифікації для визначення й характеристики професійних цінностей. Провідними підходами, що лягли в основу дослідження, стали: системний, синергетичний, аксіологічний, особистісний, компетентнісний, середовищний, діяльнісний та герменевтичний.

Результати та обговорення. Аналіз розвідок Г. Андрюїної, В. Волкової, С. Камінської, О. Лисенко, О. Падалки дозволяє констатувати, що професійні цінності майбутніх вихователів ЗДО, їхня класифікація та характеристика є найбільш дослідженими у педагогічній науці, натомість, відсутня єдина загальноприйнята точка зору щодо виокремлення чітких цінностей, на які має

орієнтуватись вихователь. Так, до провідних професійних цінностей майбутнього вихователя ЗДО учені зараховують: моральні цінності, що конкретизують загальнолюдські у різних видах діяльності, у тому числі професійній (О. Горбатова); все розмаїття цінностей освіти (О. Лисенко); дитину, знання, комунікабельність, гуманність, творчість, саморозвиток (О. Падалка); зацікавленість своєю професією, самовдосконалення, саморозвиток творчої індивідуальності, потреба в спілкуванні, ціннісне ставлення до професії, відповідальність за своє майбутнє, активність та ініціативність, саморегуляція (В. Волкова).

У межах нашого дослідження до професійних цінностей, якими має керуватись майбутній вихователь ЗДО у подальшій професійній діяльності ми зараховуємо: дитину та її унікальність, дитинство як неповторний віковий період; професійні якості-цінності: доброзичливість, толерантність, відповідальність, творчість, мобільність; саморозвиток та самовдосконалення.

Зупинимось більш детально на характеристиці кожної з професійних цінностей. Так, визнання *дитини*, її унікальності як цінності зумовлено, з одного боку, розумінням Людини як першоджерела всіх цінностей суспільства, з іншого – орієнтацією всієї педагогічної спільноти на визнання унікальності періоду дитинства, протягом якого закладаються основи особистості.

Ціннісна основа дитинства визнається на законодавчому рівні, зокрема, в Конституції України, ЗУ «Про охорону дитинства», ЗУ «Про дошкільну освіту» тощо. Згідно нормативних документів, дитиною вважається особа, яка не досягла повноліття (18 років), відповідно, дитинство – це період розвитку людини до досягнення повноліття [1]. Захист дитинства є пріоритетним напрямком діяльності держави, яка має створювати відповідні умови для повноцінного гармонійного розвитку особистості.

У межах нашого дослідження важливим є усвідомлення майбутніми вихователями ЗДО цінності дошкільного дитинства, адже означений період є тим віковим етапом, коли формуються всі психічні процеси, відбувається активна соціалізація-індивідуалізація дитини, формування у неї ціннісної картини світу

тощо (Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Кононко, К. Крутий та ін.).

Очевидно, що для цього майбутні фахівці мають володіти певними якостями, які також виступають як педагогічні професійні цінності. До таких якостей-цінностей ми відносимо: доброзичливість, толерантність, відповідальність, творчість, мобільність.

Виокремлюючи *доброзичливість* як одну з важливих цінностей-якостей майбутнього та діючого вихователя ЗДО ми виходимо з тих позицій, що дитина дошкільного віку потребує доброзичливого ставлення до себе, тобто мова йдеться про партнерські стосунки, рефлексивне виховання та рефлексивне управління різними видами діяльності дітей дошкільного віку.

Доброзичливий у тлумачному словнику розуміється як такий, що бажає добра, готовий сприяти благополуччю інших [2]. Тобто, така якість особистості тісно пов'язана з толерантністю, емпатією, альтруїзмом, милосердям, справедливістю, що свідчить про її органічне місце в структурі ціннісно-сміслових орієнтацій особистості майбутнього вихователя. На цьому акцентував увагу ще В. Сухомлинський, який визнавав доброзичливість однією з провідних якостей «Справжньої Людини»: «Умій думати добре. Умій бути добрим у почуттях і думках» [3].

У межах нашого дослідження доброзичливість майбутніх вихователів ЗДО ми розглядаємо у контексті альтруїстичної поведінки та визначаємо як допомогу, сприяння у гармонійному розвитку дитини дошкільного віку, партнерське спілкування й взаємодію з дітьми та іншими суб'єктами освітнього процесу. З іншого боку, доброзичливість не ототожнюється з всездозволеністю, адже передбачає розумну вимогливість до дітей та самого себе.

Говорячи про *толерантність* як одну з професійних цінностей майбутнього вихователя ЗДО, зауважимо, що ми розглядаємо її крізь призму терпимого ставлення до іншого, його світогляду, думок, ідей, позицій тощо. Слушною у цьому сенсі ми вбачаємо думку В. Лаппо, яка розглядає толерантність як духовну цінність та характеризує її через «повагу до «чужих і

близьких», прийняття і розуміння різноманітних культур у сучасному поліетнічному просторі, різних форм і способів виражень індивідуальності кожного члена соціуму» [4, с. 131]. Учена тлумачить толерантність майбутнього фахівця (у теперішньому часовому просторі студента) як готовність реагувати на світ через емпатію, милосердя, довіру, відповідальність, готовність прийти на допомогу. Ми, погоджуючись із думкою автора, вважаємо, що майбутній фахівець і у подальшій професійній діяльності (перспективний часовий простір вихователя-професіонала) має орієнтуватися на толерантність як цінність стосовно дітей дошкільного віку, колег, батьків дітей та інших суб'єктів комунікації, що є виявленням гуманістичної позиції стосовно Людини як цінності загалом та Дитини, зокрема.

Виокремлюючи *відповідальність* як важливу професійну якість-цінність, ми розуміємо її крізь призму ставлення студента до різних сфер життєдіяльності. Погоджуємось з думкою В. Тернопільської, яка наголошує на тому, що відповідальність як людська риса акумулює в собі усвідомлений особистістю обов'язок [5]. Очевидно, такий обов'язок можна розглядати як у широкому сенсі – громадянський, професійний обов'язок, так і у вузькому – зобов'язання перед конкретною людиною тощо.

Привертає увагу педагогічна спадщина В. Сухомлинського, який зауважував, що відповідальність можлива лише там, де є свобода. За таких умов педагог учиться сам встановлювати межі відповідальності, орієнтуватися на неї як на цінність [6].

Нам також імпонує думка С. Золотухіної, Л. Зеленської, Р. Зеленського, які тлумачать відповідальність студента як «інтегральну якість, що вказує на зобов'язання особистості усвідомлено діяти відповідно до етичних і соціальних норм, професійних вимог і відповідати за власні дії перед собою, колективом і суспільством у цілому» [7, с. 101 – 116]. Учені звертають увагу на те, що означена професійна цінність формується в діяльності, зокрема у суспільно-корисній та благочинній.

Творчість як простір для саморозвитку майбутнього вихователя ми визначаємо як важливу складову професійної компетентності вихователя (С. Гаврилюк) з одного боку, і як одну з професійних цінностей, на яку має орієнтуватися майбутній вихователь ЗДО – з іншого.

Очевидно, що орієнтація на творчість як професійну цінність для майбутнього вихователя ЗДО та включення педагогічної творчості до складових професійної компетентності зумовлена:

– по-перше, тим що вихователь є носієм та творчим орієнтиром для дітей дошкільного віку;

– по-друге, орієнтація на творчість надасть майбутньому вихователю ЗДО можливість саморозвиватися, активізувати власні резерви у мінливому світі для дії у нестандартних ситуаціях на аксіологічних засадах;

– по-третє, творча діяльність є тим смисловим зв'язником, що поєднує професійні та особистісні цінності, адже творча особистість здатна до перетворення середовища не лише у професійній площині, а й в особистісному житті. Саме творчість дозволяє людині бути більш стресостійкою, підтримувати оптимістичний настрій, відчувати задоволення від життя. Отже, творчість визначаємо однією з провідних педагогічних цінностей, що сприяє саморозвитку як вихователя, так і дошкільника.

Виокремлюючи *мобільність* як професійну цінність-якість, ми виходимо з інноваційності як ключової характеристики системи освіти загалом, та дошкільної освіти, зокрема. Орієнтація на дитинство, його унікальність як цінність породжує необхідність розробки нових підходів, технологій, форм та методів роботи з дошкільниками, це означає, що сучасний вихователь вже апріорі не може бути таким, як 5 або 10 років тому. З іншого боку, майбутній фахівець дошкільної освіти має усвідомлювати та бути готовим до того, що через певний період часу у дошкільній освіті з'являться ще більш інноваційні підходи до освітнього процесу, адже такий процес є перманентним. У цьому сенсі орієнтація на мобільність як цінність дозволить фахівцю постійно

адаптуватися до змін та бути носієм інновацій, постійно самовдосконалюватись та бути конкурентоспроможним.

Ми погоджуємось з думкою Т. Горюнової про те, що мобільність майбутнього вихователя є властивістю його особистості, що спрямована на перетворення себе та оточуючого середовища відповідно до існуючих тенденцій розвитку суспільства загалом та освіти, зокрема [8, с. 127]. Мобільність передбачає випереджальний та неперервний характер фахової підготовки, адже тільки у такому разі майбутній вихователь буде готовий до постійних змін.

Виходячи з таких позицій, вважаємо що мобільність як професійна цінність-якість майбутнього вихователя ЗДО та вихователя-професіонала дозволить йому орієнтуватися на інноваційні тенденції, бути активним суб'єктом таких перетворень, сприятиме становленню активної професійної позиції, постійному саморозвитку, що є запорукою успішності.

На необхідності формування потягу до *саморозвитку та самовдосконалення* для представників педагогічної професії наголошували ще А. В. Дістервег, Я. А. Коменський, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін. У сучасних наукових студіях саморозвиток та самовдосконалення розглядаються як неодмінні складові у структурі сформованих якостей педагога, визнаються як педагогічні цінності. Ми вважаємо, що ті якості-цінності майбутнього вихователя ЗДО, про що мова йшла вище, тісно пов'язані із саморозвитком й самовдосконаленням, адже є як передумовою, так і певним результатом їх розвитку.

У межах нашого дослідження ми поділяємо думку О. Остапчук, яка вважає, що підґрунтям професійного є особистісний саморозвиток – прагнення людиною максимально розкрити свій потенціал, усвідомлюючи та удосконалюючи особистісні якості. Натомість, знаходження себе можливе лише у ситуації наявності вільного вибору з безлічі можливих в освітньому процесі вишу: «Перебуваючи в багатомірному педагогічному процесі вищої школи майбутній учитель набуває можливості досягнути багатогранність власної

особистості» [9, с. 13–18]. З огляду на це, автор пропонує технологію самопроекування особистості, метою якої є актуалізація особистісних здібностей і якостей, на підставі чого можливим стає професійний саморозвиток.

Виходячи з таких позицій, вважаємо, що орієнтація на саморозвиток та самовдосконалення як цінності, є принципово важливим для майбутніх вихователів ЗДО, адже особистісний саморозвиток є передумовою самовдосконалення в професії, що свідчить про сформованість ціннісно-смыслових орієнтацій здобувачів освіти.

Висновки. Таким чином, до професійних цінностей майбутнього вихователя ЗДО ми зараховуємо: дитину та дитинство як унікальний віковий період, цінності-якості (доброзичливість, толерантність, відповідальність, творчість, мобільність); саморозвиток й самовдосконалення.

Література

1. ЗУ «Про охорону дитинства. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
2. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений/ Российская академия наук. Институт русского языка им. В.В. Виноградова. 4-е изд., доп. М. : Азбуковник, 1999. 944 с.
3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. К. : Радянська школа, 1988. 304 с.
4. Лаппо В. В. Теоретико-методичні засади формування духовних цінностей студентської молоді в навчально-виховному процесі вищого навчального закладу: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07. К., 2018. 475 с.
5. Тернопільська В. І. Формування соціальної відповідальності старшокласників у позанавчальній діяльності: дис. ...к.пед.н. : 13.00.07. Житомир, 2003. 240 с.

6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : у 5 т. Т. 2. К. : Радянська школа, 1976 670 с.

7. Золотухіна С. Т., Зеленська Л. Д., Зеленський Р. М. Відповідальність як стрижнева цінність особистості // Гуманізація навчально-виховного процесу. № 10. 2012. С. 101 – 116.

8. Горюнова Т. М. Развитие профессиональной мобильности будущего специалиста дошкольного образования. // Вестник ВятГУ. 2009. №2. С. 126–129.

9. Остапчук О. Професійний саморозвиток і самопроектування в системі педагогічної освіти. // Шлях освіти. 2007. № 4. С. 13–18.